

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 73 (1960)

Artikel: Il quen 1959
Autor: [s.n.]
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-225029>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 02.04.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Il quen 1959

Il quen 1959 ei vegnius saldaus sin miez schaner 1960 ed ei, senza retard, vegnius revedius e tarmess al Departament federal digl intern, sco era al Departament d'educaziun da nies Cantun, aschuntond in cuort rapport d'activitad dalla LR per quei onn da menaschi.

Igl onn da menaschi 1959 ei sesviluppaus tenor il preventiv, approbaus tras la radunonza da delegai dils 9 da matg 1959. Ins fuvu pertscharts che las lavurs ed acziuns instradadas astgien buca vegnir interruttas ni sistidas, avon ch' il pievel grischun vessi buca survegniu danovamein caschun da s'exprimer davart ina contribuiziun cantunala alla Ligia Romontscha.

Considerond quei fatg ha la suprastonza, suenter haver priu contact cul Cussegl pign, astgau proponer in budget che prevedeva in deficit da ca. frs. 27 000.—. Aschia han ins saviu cuntinuar il program senza stuer prender mesiras pli rigurusas e smesar l'acziun en favur dallas scolettas romontschas.

Il *quen da gestiun* 1959 siara cun in deficit da frs. 27 221.05. Il Cussegl pign haveva, renconuschend las ponderaziuns dalla LR, corrispundiu a nossa istanza per in credit da transiziun da 25 000 francs ord il Fondo da lottaria. Tras questa contribuiziun extraordinaria, per la quala nus essan obligai ad in grond engraziament, sereducescha il deficit da gestiun dalla LR pigl onn 1959 agl import effectiv da frs. 2 221.05.

Nus schein suandar ina survesta dils cuosts dalla LR per sias posiziuns principalas dils onns 1958 e 1959:

	Quen 1958 frs.	Budget 1959 frs.	Quen 1959 frs.
A. Quen general			
1. Cuosts generals	37 621.66	37 000.—	41 081.51
2. Contribuziuns			
Societads affiliadas	8 300.—	14 300.—	14 300.—
Per ovras litteraras e musicalas	6 008.80	8 000.—	6 884.05
3. Acziuns generalas			
Teater	—.—	1 000.—	732.50
Cuors da lungatg	1 470.50	1 500.—	2 705.—
4. Acziun speciala			
Scolettas	72 450.92*		
Taxa dils scolarets	7 230.96*	83 483.50	78 704.65
5. Scola primara e lectura per la giuventetgna	8 243.20	3 950.—	1 676.10

B. Quen d'ediziun	Quen 1958 frs.	Budget 1959 frs.	Quen 1959 frs.
1. Vocabularis			
Redacziun	13 881.35	24 000.—	24 456.10
2. Autras ediziuns	12 946.95	10 000.—	2 998.60

* Daferton che las taxas da scola figureschan el quen 1959 sut entradas, havevan nus giu scuntrau quellas dils 1958 cun ils cuosts dallas singulas scolettas. Per saver cumparegliar ils cuosts totals fuvan dad aschuntar las taxas dils scolarets dils 1958.

Arisguard las singulas posiziuns dein nus cheu entgins sclariments.

A. Quen general

Ad 1. Cuosts generalis. Las pagas secumponan sco suonda: Al president per sia lavur da secretari frs. 6 000.—; alla birolista frs. 9 367.40, da quels eran vegni cudischai 1958 frs. 838.40 transitoricamein, han denton danovamein stuiu vegnir screts da mal al quen pagas, essend che quei pagament fuva buca entaus; agid supplementar frs. 3 356.—; prestaziuns socialas or da 1958 frs. 290.—. La lavur dil secretariat crescha ad in crescher. Daferton ch' ins ha saviu far pigns spargns sin tscheins da locals, scaldament e glisch, manteniment e reparaturas, biblioteca ed archiv, lavurs tras tiazas per sunas, ei carschida l'expensa per pagas per frs. 2 500.— e las contribuziuns alla SVS per frs. 1 200.—.

Ad 2. Contribuziuns. Las societads regionalas han retschert igl onn 1959 per l'acziun en lur valladas in import da frs. 6 000.—, e quei per l'emprema gada sin fundament da lur populaziun. Questa clav vegn dacheudenvi era a vegnir applicada per posiziun XVI da nossa survesta directiva davart il diever dallas contribuziuns federalas e cantunalas augmentadas.

Ad 3. Acziuns generalas. Al teater ed als cuors da lungatg han ins tochen dacheu buca saviu porscher l'attenziun ch'ei vessen meritau. Quels vegnan pér el niev program risguardai tenor la muntada che revegn ad els el cumbat direct per nossa cultura romontscha.

Ad 4. Acziun speciala. L'acziun en favur dallas scolettas, che ha priu sia entschatta ils 1945, semuossa pli e pli fetg sco mesira indispensabla per la preparaziun dall'instrucziun romontscha els vitgs da lungatg mischedau cun scola fundamentala tudestga.

Egl onn da gestiun essan nus s'occupai dall'avertura e finanziaziun d'ina **quarta scoletta a Domat**. Quei ei stau pusseivel mo entras subsidis augmentai davart dalla vischnaunca e dalla Ligia Romontscha. Da quei agid ei separticipada era la HOVAG, concedend ina contribuziun da frs. 3 000.—, e quei buca mo per las scolettas da Domat, mobein era per quellas da Razén e Trin.

La survesta sin pagina 63 muossa co las **prestaziuns dallas vischnauncas** allas 16 scolettas dalla LR ein plaun alla ga carschidas. Ellas contonschan ils 1959 la biala summa da frs. 18 050.—.

L'entrada totala per l'acziun speciala dallas scolettas munta en quei onn da gestiun a frs. 52 437.75, aschia ch' il quen general ha stuiu vegnir cargaus cun frs. 30 421.52 per 1958 e cun frs. 26 266.90 per 1959.

Ad 5. Scuola primara. Igl ei oz aunc caussa dalla LR da haver quitau ch' ei vegni dau al romontsch il post ch' el mereta cunzun ellas scolas dils vitgs dil Grischun central cun instrucziun fundamentala tudestga. Per render pusseviva questa instrucziun, ein vegni edi per la Sutselva (Schons, Tumliasca, Mantogna) e per il Plaun (Domat e Razén) agens cudischets da scola. L' instrucziun vegn dada dallas mussadras da scoletta, leu nua ch' ei manca scolasts romontschs ellas empremas treis classas. Il project per ina lescha grischuna da scola preveda igl obligatori per questa instrucziun. Ils cuosts massen lu a quen dil Cantun. Tochen oz ha la LR stuiu star buna per quels, cun excepziun dils onns 1953/54/55/56, che la Regenza haveva pagau in import da frs. 10 000.— ord il Fondo da lottaria.

Ils 1958 ein cumpari: In cudischet da scola per las classas mesaunas dallas scolas en Sutselva, in cudischet per la 5avla classa dallas scolas dil Plaun, la plascheivla raquintaziun «Igl Indian Grischun» ed il pign fegl meinsil «La Punt» per las classas sura e per la giuventetgna da quellas cuntradas. En lavur sesanfla in cudischet per las classas sura dalla Sutselva ed ina reediziun dil III. e IV. cudischet da scola per Il Plaun.

**Contribuziun annuala da 5 raps per olma
dallas vischnauncas romontschas**

Quella contribuziun voluntaria han las biaras da nossas vischnauncas pagau dapi ils 1920. Igl ei per la LR fetg impurtont che sper las contribuziuns da Confederaziun e Cantun figureschien era talas da nossas vischnauncas. Ei dependa buca dalla altezia digl import, mobein che quel vegni contribuius regularmein. Aschia figureschan ina retscha vischnauncas mintg' onn en la gliesta dils contribuent.

Per ils 1959 han las suandontas vischnauncas pagau questa contribuziun:

	frs.		frs.		frs.
Medel	10.—	Peiden	4.35	Calantgil	3.50
Mustér	10.—	Degen	16.15	Andeer	31.55
Sumvitg	20.—	Vignogn	20.—	Pignia	5.—
Schlans	5.—	Lumbrein	30.—	Zirà	15.—
Breil	30.—	Surcasti	10.—	Casti-Vargistagn	5.—
Vuorz	50.—	Tersnaus	10.—	Maton	15.—
Andiast	16.—	Uors	4.40	Vaz	75.—
Pigniu	5.—	Camuns	5.—	Alvaschein	15.—
Rueun	25.—	Duvin	6.30	Lantsch	20.—
Ruschein	15.—	Flem	65.—	Casti	25.—
Schnaus	7.—	Trin	35.—	Brinzeuls	7.50
Schluein	25.—	Domat	50.—	Surava	10.—
Sagogn	25.—	Bonaduz	50.—	Alvagni	25.—
Falera	20.—	Razén	40.—	Bravuogn	50.—
Flond	8.10	Prez	11.55	Salouf	15.—
Luven	10.40	Veulden	10.—	Riom	11.50
Sevgein	10.—	Traun	15.—	Parsonz	5.—
Glion	25.—	Tumegl	13.30	Cunter	5.85
Castrisch	18.10	Pasqual	17.50	Savognin	38.30
Murissen	14.60	Scharans	25.—	Tinizong	20.—
Cumbel	15.—	Clugin	2.50	Rona	6.—

	frs.		frs.		frs.
Mulegns	5.—	Madulain	3.85	Scuol	69.20
Sur	10.—	Zuoz	38.95	Tarasp	30.—
Segl	11.25	S-chanf	23.—	Sent	40.50
Silvaplana	10.—	Zernez	60.—	Ramosch	28.25
San Murezzan	127.90	Susch	14.20	Tschlin	29.50
Schlarigna	30.—	Lavin	12.—	Müstair	20.—
Puntraschigna	40.—	Guarda	20.—	Sta. Maria	20.—
Samedan	50.—	Ardez	27.05	Fuldera	5.—
Bever	15.—	Ftan	25.20	Lü	5.—

(Tenor uorden geografic.)

B. Quen d' ediziun

Ad 1. Vocabularis. Il **Vocabulari sursilvan** sesanfla dapi ils 1957 en stampa. Ils cuosts da stampa e correcturas muntan a frs. 90 000.—. Ils subsidis per quels cuosts ein garanti. Il **Dicziunari ladin** ei en lavur dapi l'entschatta da settember 1958. La lavur ei progredida tochen tier la letra T. L'emprema redacziun astgass esser finida aunc avon Tschuncheismas. Alla suprastanza vonza ussa aunc in grond quitau: **la finanziaziun dalla stampa da quella ovra** che munta a datier da frs. 100 000.—.

Ad 2. Autras ediziuns. Daferton ch' ins veva impundiu ils 1958 per l'ediziun da 4 cudischets dalla OSL e LR, l'ediziun dalla scartira commemorativa per Hans Erni ed auters in import da frs. 12 946.95, contonschan ils cuosts d'ediziuns per ils 1959 mo frs. 2 998.60. Denton ein ussa cumparidas las «**57 canzuns per chor viril e chor mischedau**» che han anflau buna accoglientscha, sco era il bellezza album da canzuns cun accumpignament da clavazin da **Duri Sialm**. La Pro Helvetia, il Legat Cadonau e la Ligia Romontscha han susteniu quella ediziun.

Cuors romontschs 1959/1960, organisai ni susteni dalla LR

Liug	Scolast	Diember partic.	Idiom	Mieds d'instrucziun	Cuors
Andeer	Luzi Tscharner	10	Sutsilvan	Gram. Curs Sutsilvan	Cuors I
Castrisch	Martin Fontana	4	Sursilvan	Gram. Bien di, bien onn	Cuors I
Cuera	Gieri Carigiet	9	Sursilvan	Gram. Bien di, bien onn	Cuors I
Cuera	Fridolin Quinter	7	Sursilvan	Diversa lectura	Cuors III
Cuera	Dr. J. C. Arquint	5	Ladin	Gram. Cuors Vallader	Cuors I
Cuera	Dr. J. C. Arquint	3	Ladin	Gram. Cuors Vallader e diversa lectura	Cuors II
Cuera	Dr. J. C. Arquint	4	Ladin	Diversa lectura	Cuors III
Flem	Gieri Koch	17	Sursilvan	Gram. Bien di, bien onn	Cuors I
Glion	Daniel Caderas	11	Sursilvan	Gram. Bien di, bien onn	Cuors I
Glion	Daniel Caderas	4	Sursilvan	Metoda orala	Cuors II
Puntra- schigna	Otto Cantieni	6	Ladin	Gram. dr. Scheitlin	Cuors I
S. Murezzan	Arnold Parli	10	Ladin	Gram. dr. Scheitlin	Cuors I
Tavau	Gallus Pfister	3	Sursilvan	Gram. Bien di, bien onn	Cuors II
Tavau	Otto Arquint	5	Ladin	Gram. Ich lerne Romanisch	Cuors II
Trin	Flurin Darms	7	Sursilvan	Gram. Bien di, bien onn e lectura da Gian Fontana	Cuors II
Tusaun	Anna Lina Felix	5	Sutsilvan	Gram. Curs Sutsilvan	Cuors II